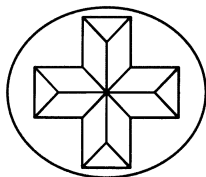

SEPTUAGESIMA

CIRCUMDEDERINT

Text: Matt. 20:1-16. Predikan av Ingemar Andersson

GUDS OFÖRSKYLLDA NÅD

”SÅ SKALL DE SISTA BLI DE FÖRSTA OCH DE FÖRSTA SKALL BLI DE SISTA.”

Med det allvarsordet avslutar Jesus dagens evangelium. I Matt. 8 säger Jesus, att *”många skall komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob i himmelriket. Men rikets barn skall kastas ut i mörkret utanför. Där skall man gråta och skära tänder”*. Och i dagens episteltext varnar aposteln för avfall med hänvisning till vad som skedde under Israels ökenvandring.

Livet som kristen liknar Paulus vid den hårdaste kamp på tävlingsbanan, om hård träning och om strama tyglar – *”för att jag själv inte på något sätt skall komma till korta vid provet, när jag predikar för andra”*.

Man kan höra till Herrens folk, leva av samma andliga mat och släcka sin törst ur klippan Kristus, och ändå gå förlorad! Så gick det för de flesta av ökenvandrarerna. De föll och låg kringspredda där i öknen. De nådde aldrig målet! Och detta skall tjäna oss till ett varnande exempel, så att inte samma öde drabbar oss. Den som menar sig stå må se till att han inte faller. Den här episteltexten läser vi alltså på söndagen Septuagesima, där ämnet är ”Guds oförskyllda (oförtjänta) nåd”. Det är alldeles tydligt att här döljer sig en hemlighet, att detta med Guds oförskyllda nåd är någonting som de första, de som först och främst borde fatta detta och ta det till sig, inte förstått. Detta går dem förbi, medan andra, de sista, blir de första att leva av oförskyllad nåd.

”Rikets barn skall kastas ut i mörkret utanför”, till gråt och tandagnisslan. Då, när Jesus predikade, gällde det Guds egendomsfolk likaväl som i orden om ökenvandrarerna som föll och blev liggande. De var de första, men de blev de sista. Nu gäller det oss som vill räknas till Nya förbundets Israel, till Guds egendomsfolk i Nya testamentets tid. Till oss riktas varningarna, för oss predikar Kristus om Guds oförskyllda nåd.

”INGEN ÄR SOM ICKE KALLAS, INGEN HAN BORTTAPPA VILL...” (LOVA HERREN NR. 271)

”Ty himmelriket är likt en husbonde som tidigt på morgonen gick ut för att leja arbetare till sin vingård.” Vingården är Guds rike, himmelriket. Gud kallar arbetare till sin vingård. Tidigt på morgonen går han ut = tidigt i livet. I späd barndom möter vi hans kallelse och genom dopets heliga sakrament tas vi in i Herrens vingård till att älska, lyda och tjäna Honom.

Herren kallar vid olika tider i livet. Husbonden gick ut vid 3:e, 6:e och 9:e timmen, ja ända till 11:e timmen gick hans kallelse ut – vid konfirmationstiden, i ungdomsåren, i vuxen ålder och under ålderdomen. Outtröttligt och enträget kallar Herren till sitt rike. ”Hela dagen har jag uträckt mina händer...” bekänner han. Och Paulus betygar: ”Gud vill att alla människor skall bli frälsta och komma till kunskap om sanningen.”

Och Herren gör ingen skillnad. Han menar det lika allvarligt med alla. Här finns inte ett spår av den villfarelsen, att Guds kallelser är allvarligt menade bara när det gäller de utvalda. Nej, Herren vill verkligen allas eviga lycka och salighet. Och han nöjer sig inte med en kallelse. Han återkommer gång på gång. Måste han ohörd gå sin väg, så återvänder han.

Vad blir då resultatet? Hur tas kallelsen emot? Mycket olika! Det var inte alla som stod sysslösa på torget, som genast gick till arbetet i vingården. Många avböjde, slog ifrån sig och stod kvar. Det fanns kanske annat som var mera lockande – kamrater, ogudaktiga nöjen, världsligt sällskapsliv i fest och glädje. Det fanns jordiska förhållanden som var viktigare för stunden, arbete, karriär, egendom, livskamrat – ”Jag ber dig: ta emot min ursäkt”. En annan gång kanske?

I vingården. Men vad menas då med att gå och arbeta i Guds vingård? Är det att vara präst eller predikant? Att arbeta för missionens sak, att vittna, stå direkt i Guds rikets tjänst – är det det som menas med att vara vingårdsarbetare?

Ja, så kan det ju vara, men själva grundmeningen i detta med att arbeta i Guds vingård, det är att vara en sann kristen. Då tjänar man Gud i sin dagliga kallelse. Men det är inte en tjänst där man belönas efter den insats man gjort. För i Guds vingård råder en annan grundlag än i jordiska sammanhang. Här räknas utbildning och kvalifikationer, tjänsteår, poäng och lönegrader, och det är stor skillnad mellan människor. Men i Guds rike är det på annat sätt. Här är all förtjänst utesluten. Och lönen är en nådelön, en Guds gåva, något alldeles oförtjänt, utan förskyllan. De först anställda och de sist anställda arbetarna fick samma lön, oavsett hur länge de varit i vingården. Därför att allt var oförskyllt. Det var nåd!

Gud har anlagt vingården. Vi har ingen del i det. Genom Ordet och Anden är den planterad. Genom Ordet och Anden underhåller Gud den. Kristus är den sanna vinstocken och alla sanna kristna är som levande grenar i honom (Joh. 15).

Det här har inget med någon förtjänst att göra. Det är nåd, ett Herrens verk. Nåden är Guds livgivande solsken över vingården. Under Guds nådeshimmel växer druvklasarna, sköna, kristliga dygder: tro, kärlek, hopp, ödmjukhet, tålmod, bön, gudsfruktan, tacksägelse och lovsånger.

Och vingårdens Herre har en skära som han tuktar grenarna med. Det växer ut vildskott här och där, som skymmer nådesolen och hotar att kväva de frukt bärande grenarna. Det är högmod, avund, bitterhet, ond lust och begärelse och mera sådant, som Paulus skriver om i Gal. 5: 19 ff. Sådant ont skär vingårdsmannen bort. Hans skära heter lagen som avslöjar och bestraffar synden, och korset, som Herren mäter ut åt var och en efter behov. Så vårdar och ansar Gud sin vingård. Och detta av bara nåd utan all mänsklig förtjänst. Allt är det Herrens verk. Han ensam är den som underhåller, vårdar och sköter vingården, som beskyddar och bevarar – och därför är all mänsklig förtjänst utesluten. Att människor blir saliga är ensamt Guds förtjänst. Han har berett alltsammans.

”All vår förtjänst är utelyckt...” (LH nr. 48)

Det andra skälet till att all mänsklig förtjänst är utesluten och att endast nåden gäller, ser vi av kallelsen till vingården. *Gud har frälst oss och kallat oss med en helig kallelse, inte på grund av det som vi har uträttat, utan i kraft av sitt beslut och sin nåd, som han har gett oss i Kristus Jesus från evighet.* (2 Tim.1:9).

Det var inget speciellt med dem som stod sysslolösa på torget, som gjorde att de blev kallade. Husbonden bad inte om en meritförteckning och det gjordes inga lämplighetstest. Han kallade dem alla från tidig morgon till sen kväll – helt oförtjänt, av nåd, ville han ge dem en uppgift i sin vingård.

Herren vill inte att någon människa skall stå fåfång på världens marknadstorg och gå utan mål och mening genom livet. Torget betecknar här livet i ogudaktighet, borta från Herren, där djävulen råder i syndens mörker. Från detta kallar Herren till sitt underbara ljus. Hela världen är i det ondas våld, 1 Joh. 5:19.

Därför, den som vill vara världens vän, han blir Guds ovän, Jak. 4:4. Om någon älskar världen, i honom är icke Faderns kärlek, 1 Joh. 2:15. Om ni vore av världen, skulle världen älska er som sina egna. Men ni är inte av världen, utan jag har utvalt er och tagit er ur världen. Därför hatar världen er... Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt om er att ni skall gå ut och bära frukt. Joh. 15:16, 19.

Alldeles oförtjänt har Herren gjort detta, och så får vi i vår dagliga uppgift älska, lyda och tjäna honom och ha honom för ögonen. All förtjänst är utesluten. Allt är bara nåd.

Lönen.

Arbetarna fick sin dagspenning, och dagspenningen står här för Herrens välsignelse i tiden, men framför allt är lönen den eviga saligheten. Och det är en nådelön! Men arbetarna i vingården hade andra tankar än husbonden om detta. De hade glömt hela sammanhanget och börjat räkna och jämföra och tänka på egen förtjänst där ingen förtjänst fanns utan bara nåd. Och så blev de trålar. Deras tjänst blev inte tacksamhet och glädje utan tung plikt. Och nu ville de inte ha nåd, utan bli behandlade efter förtjänst. Och det fick de: Ta det som är ditt och gå. Ska du med onda ögon se på att jag är så god? Jag har anlagt vingården. Dit har jag helt oförtjänt kallat dig. Från syndens och meningslöshetens marknadstorg har jag tagit dig och gett dig en plats i min vingård. På allt sätt har jag låtit mig vårda om dig. Du har dagligen syndat och förgått dig. Du har varit ovillig och vresig till att tjäna mig, men snar till synd. Du har varit försumlig i tjänsten, du har funderat på att lämna vingården, men jag har kallat, dragit och fört tillbaka. Jag har helat och förlåtit – skall du då börja tala om lön efter förtjänst, när jag vill handla med dig i nåd?! Nej, Gud bevara oss för sådan dårskap. Är det av nåd så är det inte av gärningar, annars vore nåden inte nåd. ”Salig för intet, frälst utav nåd efter Guds fasta evighetsråd: Utan förskyllan fick syndare Nåd och förlåtelse.” Se här skälet till att vi i glädje och tacksamhet villigt får älska, lyda och tjäna Herren. Han har helt oförtjänt välvtt sin nåds och barmhärtighets himmel över oss i Kristus Jesus. Så låt oss då ära och upphöja honom, ”ty hans nåd är väldig över oss, och Herrens sanning varar i evighet”, Psalt.117. Amen.